

In Evergem spelen we al graag eens...

Even kort schetsen... Vanwaar komt dit idee rond spelen nu eigenlijk?

Wel, in Evergem hebben we niet echt een 'speelbeleid'. Dit betekent niet dat we spelen onbelangrijk vinden – integendeel!

Met een speelpleinwerking als één van de belangrijkste vrijetijdsinitiatieven voor kinderen en jongeren enerzijds, en een voor- en naschoolse kinderopvang (BKO) die zich eveneens in de vrije tijd van deze kinderen en jongeren afspeelt, vinden we spelen heel belangrijk binnen onze werking. Maar wat houdt dit spelen nu eigenlijk in? Wat betekent dit voor ons? Een goede visie op spelen leek ons al een (goede) halve start!

Deze tekst is er stilaan gekomen in de loop van 2016 door intensief overleg tussen de collega's van de administratie van de dienst jeugd én met inspraak van de speelpleinanimatoren en begeleidsters van de BKO.

STAP 1: het speel-axioma?

Voor de niet-wiskundigen onder ons... De wiskunde omschrijft een axioma als een niet bewezen, maar als grondslag aanvaarde bewering. Kortom, een feit dat we aanvaarden, zonder dat we daar een bewijsvoering moeten voor opstellen.

In die zin gaan wij uit van twee speel-axioma's:

1. Spelen is een essentieel onderdeel van het kind-zijn, en in die zin een onmisbaar én waardevol onderdeel van het ontwikkelingsproces van elk kind.
2. Spelen is een essentieel onderdeel van onze werking. En dit zowel voor de – vanzelfsprekende? – speelpleinwerking, als voor de kinderopvang.

Maar wat betekent dit 'spelen' nu voor ons?

Om dit te weten te komen starten we vanuit een duidelijke definitie van spelen:

*“Spelen is een **activiteit** waar kinderen en jongeren **plezier** aan beleven, en dit binnen een **spontane, ongedwongen sfeer**. Uitgangspunt hierbij is dat het kind zelf kan **kiezen** waar hij/zij plezier aan beleeft.”*

Een hele mondvol... Wat volgt is niet meer of minder dan een poging om deze mondvolle definitie niet alleen te verhelderen, maar vooral toe te passen binnen onze werking.

STAP 2: een goede poging tot verheldering

Onder het motto 'damme goe weed'n woarover damme klab'n', staan we stil bij onze definitie van spelen. Hierin vinden we verschillende woorden terug. Om de definitie te begrijpen, moeten we alle woorden goed begrijpen.

1. Activiteit

Met de term 'activiteit' hebben we een ruime betekenis in het achterhoofd. Een activiteit is voor ons een bezigheid, een 'iets' doen. Dit wil niet zeggen dat deze activiteit per se echt actief moet zijn. Ook lezen, of rustig niks doen in de zetel kan een activiteit zijn. Een activiteit hoeft ook niet te verwijzen naar een georganiseerde spelactiviteit, met een duidelijk streefdoel. Gewoon spelen om te spelen is minstens even waardevol.

2. Plezier

Wellicht het woord waar we het minst uitleg moeten bij geven... Spelen zorgt voor plezier bij kinderen en jongeren. Het hoeft niet altijd uitbundig plezier te zijn. Ook een kleine, maar voldane glimlach kan voldoende zijn.

3. Kinderen en jongeren

In de context van een 'jeugddienst' is het misschien wat raar om dit te gaan verduidelijken, maar toch... Met kinderen verwijzen we hier naar de leeftijd van 3 jaar tot en met 12 jaar (dus 1^e kleuter tot en met 6^e leerjaar). Daarnaast vermelden we expliciet jongeren, omdat de speelpleinwerking zich ook tot deze doelgroep richt. Hiermee verwijzen we concreet naar de leeftijd van 12 jaar tot en met 14 jaar. Jongeren spelen volgens ons namelijk nog even veel – al krijgt dit een ietwat andere, minder uitgesproken invulling dan bij kinderen (zie onder andere de verklaring van 'activiteit' hierboven). Voor kinderen met een beperking maken we een uitzondering op deze leeftijdsgrenzen. Maar daar gaan we hier niet dieper op in, en verwijzen we graag naar onze visietekst rond inclusie.

4. Spontane, ongedwongen sfeer

Misschien wel de moeilijkste om uit te leggen... Uitgangspunt is dat er geen verplichtingen zijn. Al onze activiteiten gaan door tijdens de vrije tijd van kinderen, of in de vakantieperiodes. In die zin is de term 'vakantiegevoel' – vooral tijdens de zomervakantie – ook een mooie omschrijving van hetgeen we hier bedoelen.

5. Kiezen

Dit sluit sterk aan bij het bovenstaande. Kinderen en jongeren kunnen kiezen op welke manier ze hun vrije tijd invullen. Er is geen verplichting om deel te nemen aan een vaste activiteit, of om een voorbereid, georganiseerd aanbod te volgen. Voorwaarde hierbij is dat er een voldoende ruim aanbod is waaruit kan gekozen worden.

De volgende stap is deze definitie vertalen naar onze dagelijkse werking, namelijk de organisatie van buitenschoolse kinderopvang, vakantieopvang en speelpleinwerking. Helaas zijn we nog zover niet...

We goochelen hier opnieuw met 3 nieuwe termen die om verduidelijking vragen.

Deze termen verwijzen naar 3 grote onderdelen (of structuren) binnen de werking van onze dienst. De definities van deze structuren komen rechtstreeks uit het gemeentelijk reglement voor buitenschoolse kinderopvang, vakantieopvang en speelpleinwerking¹ en klinken grosso modo² als volgt:

1. Buitenschoolse kinderopvang (BKO): de voor- en naschoolse opvang³ die wordt georganiseerd voor of na de start van de schooldag, in alle Evergemse scholen
2. Vakantieopvang (VKO): de opvang in de kleine vakanties⁴, en op dagen -tijdens de zomervakantie- waarop geen speelpleinwerking wordt georganiseerd
3. Speelpleinwerking (SPW): een speelinitiatief dat georganiseerd wordt door het gemeentebestuur in samenwerking met vrijwillige animatoren en opvangpersoneel⁵, en dit gedurende een 6-tal weken tijdens de zomervakantie

Net zoals elk huisje, heeft elk van deze structuren zijn kruisje. Concreet wil dit zeggen dat binnen elk van deze structuren onze definitie van spelen een andere invulling of toepassing kan krijgen.

We moeten dus rekening houden met belangrijke nuances, die rechtstreeks te maken hebben met het specifieke doel van elk van deze structuren:

- Zoals de termen **buitenschoolse kinderopvang en vakantieopvang** aangeven, ligt het accent van deze werking vooral op de opvangfunctie. Dit zijn in eerste instantie opvanginitiatieven, waarmee we vooral inspelen op de wens/vraag van ouders naar opvang toe. Spelen is in die zin niet echt de 'hoofdtak' van de medewerkers. De begeleiders zijn medewerkers/personeelsleden die specifiek werden aangeworven voor de opvangfunctie, die in het verleden zelfs grotendeels beperkt bleef tot 'toezicht'.
- Voor de **speelpleinwerking** ligt dit anders... Ook hier zegt het woord al veel: binnen de speelpleinwerking staat 'spelen' centraal. Dit is in eerste instantie een speelinitiatief voor kinderen en jongeren. Los van het feit dat dit voor ouders een opvangfunctie vervult, ligt de focus hier duidelijk anders. De animatoren (vrijwilligers) worden hier specifiek 'geworven' om te spelen met kinderen en jongeren.

Kortom, er zijn essentiële verschillen tussen deze 3 structuren, en dit op vlak van:

- Functie: opvanginitiatief versus speelinitiatief
- Begeleiding: medewerkers/personeel versus animatoren/vrijwilligers
- Doelgroep: ouders versus kinderen en jongeren

Uitgangspunt binnen deze 3 structuren - en dus onze werking - is nog altijd dat spelen een belangrijke, tot zelfs centrale rol inneemt. De manier waarop dit spelen binnen elk van deze structuren een plaats krijgt, zal echter verschillend zijn.

¹ Goedgekeurd in gemeenteraadszitting van 23 maart 2016.

² Grosso modo, omdat de exacte definities uit het reglement ons weer verder brengen van de essentie van het spelverhaal. Wie alle details wil kennen kan gerust het betreffende reglement nalezen.

³ De opvang die start vóór het opengaan van de schoolpoort, of na het sluiten van de schoolpoort.

⁴ Krokus-, paas-, herfst-, en kerstvakantie.

⁵ De medewerkers (dus personeelsleden van de gemeente) die instaan voor de buitenschoolse kinderopvang.

STAP 3: een goede poging tot toepassing in de praktijk

Spelen centraal stellen heeft een directe invloed op hoe we onze werking verder uitbouwen, en vooral op de inhoudelijke kwaliteiten die we hier willen aan koppelen. Maar hoe kunnen we de werking scherp stellen door spelen als uitgangspunt te nemen?

We vertrekken hiervoor vanuit de eigenheid (of de verschillen) van onze 3 verschillende structuren en de daaraan gekoppelde verschillen. Per werking leggen we enkele verwachtingen en streefdoelen vast, die een graadmeter zijn voor de kwaliteit van onze werking.

Què?! Inderdaad... Bovenstaande roept nogal wat vragen op, maar wie verder leest zal de nodige antwoorden weten te vinden!

The Matrix...

Om goed te weten waarover we het juist hebben, is een stevige matrix van onze 3 werkingen een goed hulpmiddel. Veel uitleg is niet nodig, het schema wijst zichzelf uit:

	Algemene setting?	Locatie?	Begeleiding?	Doelgroep?
BKO	<ul style="list-style-type: none"> - Voor- en naschools, dus korte periodes van opvang - Schoolse omgeving - Het hele schooljaar 	Alle Evergemse scholen (16 locaties)	<ul style="list-style-type: none"> - Opvangpersoneel - Vaste personeelsleden per locatie 	3-12 jaar
VKO	<ul style="list-style-type: none"> - Enkel in kleine vakanties, dus vakantiesetting - Ganse dag, van 7u tot 18u 	3 gecentraliseerde werkingen: Evergem, Sleidinge, Ertvelde	<ul style="list-style-type: none"> - Opvangpersoneel - Vaste 'poules' per centralisatie, maar daarbinnen wisselende bezetting 	3-12 jaar
SPW	<ul style="list-style-type: none"> - Enkel tijdens zomervakantie, op en top vakantiesetting - Enkel namiddag 	Idem VKO (zelfde locaties)	<ul style="list-style-type: none"> - Animatoren (vrijwilligers) - +/- vaste ploeg per week - 2 Hoofdanimatoren (jobstudenten) per locatie 	3-14 jaar Inclusieve werking (ook voor kinderen met een beperking)

Belangrijkste meerwaarde van dit schema is dat het aangeeft dat er nog wel enkele andere, kleinere (meer praktische) verschillen zijn tussen de 3 werkingen. Ook deze hebben een effect op de manier waarop we met spelen omgaan in de werking; of anders/beter gezegd: de manier waarop we speelkansen aanbieden aan kinderen en jongeren.

Kwaliteit?!

Het hoge woord is eruit! Willen we spelen een belangrijke rol geven in onze werking, dan is het voor de hand liggend dat we hierbij een zeker kwalitatieve standaard proberen nastreven. Dit wil zeggen dat we bepaalde verwachtingen zullen hebben naar verschillende aspecten van de werking toe. De belangrijkste hierbij zijn het speelsysteem, de begeleiders en het aanbod.

A. Speelsysteem

Met het speelsysteem verwijzen we naar de manier waarop onze werking gestructureerd of georganiseerd is. De manier waarop we onze werking organiseren heeft een directe invloed op de (mogelijkheden tot) speelkansen.

Binnen onze werking gaan we ervan uit dat er 3 aspecten aanwezig moeten zijn om van een kwalitatief speelsysteem te spreken:

- Keuze van kinderen
Dit aspect was ook al terug te vinden in onze definitie van spelen. We gaan ervan uit dat kinderen tijdens de werking (zowel BKO, VKO als SPW) altijd een keuze hebben. Kortom: er is geen algemene activiteit, waar iedereen moet aan meedoen, maar er is een gevarieerd aanbod (zie verder, onder aanbod), waaruit kinderen een keuze kunnen maken.
- Plezier van kinderen
Dit is eigenlijk de ultieme graadmeter van de speelkwaliteit. Beleven kinderen plezier tijdens onze werking, dan is de dag geslaagd. Om plezier te garanderen, zal ons aanbod echter aan enkele voorwaarden moeten voldoen (zie verder, onder...).
- Evaluatie van de begeleiding
Een vlotte overgang naar het volgende aspect... Een kwalitatief systeem staat of valt voor een groot deel met de begeleiders. Evaluatie, of misschien beter begeleiding of coaching van onze begeleiding is hierbij essentieel. En dit zowel voor de professionele medewerkers, als voor de vrijwilligers.

B. Begeleiders

We haalden het hierboven al kort aan: de begeleiding speelt een heel belangrijke rol binnen het slagen van een kwalitatief speelsysteem. Maar wat is dan precies die rol?

Wij formuleerden deze rol als volgt: “de rol van een animator/begeleid(st)er in Evergem is spelen faciliteren voor, en zelf meespelen met de kinderen en jongeren”

Dit houdt onder meer volgende zaken in:

- In staat om individueel te werken met kinderen en jongeren, of anders gezegd: op maat van.
- Verschillende mogelijkheden kunnen en durven aanbieden. Experimenteren kan hier een sleutelbegrip zijn.
- Inspelen op de interesses van zowel het individu als de groep.

- Georganiseerde activiteiten kunnen aanbieden.
- Verschillende soorten van activiteiten kunnen aanbieden, en dit op een gevarieerde manier.
- Speelhoeken kunnen organiseren.
- Speelimpulsen kunnen geven.
- Kunnen schuiven tussen de rollen 'dame – zot – heer'⁶.
- ... maar vooral 'actief beschikbaar' zijn voor de kinderen en jongeren. Dus niet zomaar toezicht en afwachten langs de zijlijn, maar actief aanwezig zijn binnen de groep.

Keren we even op onze schreden terug, dan kunnen we hieruit besluiten dat een evaluatie of coaching van onze begeleiders vooral rond deze zaken moet draaien. Of althans in het kader van spelen en het aanbieden van speelkansen. Het spreekt voor zich dat een algemene evaluatie of coaching ook nog andere aandachtspunten kan hebben zoals het omgaan met ouders (klantvriendelijkheid), de manier van communiceren, samenwerken met anderen, ... Al deze aspecten kunnen hun weg vinden naar een formeel evaluatiedocument voor onze begeleiding. Hierbij is het belangrijk dat een dergelijke evaluatie altijd een verbetering (van de kwaliteit) tot doel heeft.

Andere conclusie die we hieruit trekken is dat variatie evengoed van belang is. Zeker wanneer verschillende begeleiders samen moeten werken met een grote groep kinderen. Een variatie aan begeleidersstijlen (of rollen van begeleiders), maakt dat elk kind of jongere wel één begeleider kan vinden waar hij/zij een goede 'klik' mee heeft. Daarnaast kan elke begeleider ook de rol opnemen waar hij/zij zich het best bij voelt.

Een laatste bedenking hierbij is dat binnen dit verhaal een belangrijke rol is weggelegd voor de ondersteunende of administratieve dienst. Kortom: de mensen die binnen onze dienst werkzaam zijn 'op den bureau' hebben een belangrijke ondersteunende rol naar de begeleiders toe. En dit uiteraard zowel voor de professionele medewerkers als de vrijwillige begeleiders. Concreet gebeurt dit onder andere door vormingsmomenten, vergaderingen, overleg en uitwisselingen te organiseren, maar evengoed door persoonlijke aandacht voor specifieke vragen of problemen, te zorgen voor een duidelijk kader, te luisteren naar ideeën vanop de 'werkvloer', ... Het spreekt voor zich dat dit lijstje nog verre van volledig is, en dat hier ook nog heel wat zaken kunnen aan toegevoegd en verbeterd worden.

⁶ Zie VDS, Visietekst Kattenwkaad en erger - Dame, zot, heer, de troeven van een straffe animator. In het kort: de zot = spelen, spelen, spelen! ; de dame = dikke maatjes met de kinderen ; de heer = streng, maar rechtvaardig.

4 soorten aanbod

Op vlak van (speel-)aanbod moeten we voldoende aandacht hebben voor een gezond evenwicht tussen 4 soorten van aanbod, of beter gezegd: 'speelaanleidingen'.

We verwijzen in het bijzonder naar de termen activiteit, speelhoek, speelimpuls en vrij spel.

- Met een '**activiteit**' bedoelen we hier meer het georganiseerde spel, met een goed begin, mogelijks enkele regels, en een duidelijk einde (bijvoorbeeld een winnaar). Een activiteit vraagt een minimum aan voorbereidingstijd en vaak een duidelijke rol van de begeleider.
- Een **speelhoek** kan je bijna letterlijk interpreteren als een hoek in de ruimte waar een bepaalde manier van spelen mogelijk is. Leg je een bepaalde hoek vol met blokken, dan creëer je een blokkenhoek waar – inderdaad – hoofdzakelijk met blokken kan gespeeld worden. Uiteraard zijn er nog dozijnen verschillende andere speelhoeken mogelijk. Een hoek vraagt evengoed om wat voorbereidings- en inrichtingstijd, maar vraagt een minder sterke rol van de begeleider. Hoeken bieden daarnaast heel wat mogelijkheden voor kinderen om spontaan spel op gang te brengen.
- Een **speelimpuls** is vaak een raar beestje, terwijl dit niet zo hoeft te zijn. Een goede speelimpuls zet kinderen aan tot spontaan spel (uit zichzelf, zonder dat een begeleider actief aanwezig moet zijn). Een schop halen uit het materiaal lokaal, naar de zandbak trekken met de woorden 'ik ga een schat opgraven' kan een perfecte speelimpuls zijn om kinderen aan te zetten om in de zandbak te gaan spelen.
- **Vrij spel** spreekt eigenlijk een beetje voor zich... In se betekent dit dat de kinderen 'vrij spel' hebben. Ze mogen kiezen uit het materiaal, uit hoeken, ... wat ze maar willen zonder dat de begeleiding hier veel moet in tussen komen. De rol van de begeleider zou zich hier kunnen beperken tot louter toezicht, wat in principe geen enkel probleem mag of kan zijn. We verwijzen hierbij wel graag nog eens naar de rol van onze begeleiders (zie p.5) en vooral het 'actief beschikbaar' zijn...

Keuze en variatie in het aanbod?

Keuze is een belangrijk principe binnen onze definitie van spelen. We verwachten dus dat kinderen en jongeren op elk moment kunnen kiezen uit een aanbod van activiteiten, speelhoeken, speelimpulsen of vrij spel.

Scharnierbegrip hierbinnen is variatie. Enkel door voldoende variatie in bovenstaande aanbod, kan voldoende keuze gecreëerd worden. In elke realiteit zijn tijd, ruimte en middelen doorgaans beperkt waardoor er wel grenzen staan op deze variatie.

Variatie is in eerste instantie dus een streefdoel, en geen vastgestelde norm waaraan moet voldaan worden.

Belangrijke streefdoelen die binnen de werking een effect hebben op het aanbod zijn onder andere:

- Variatie in materiaal. Een werking met slechts één bal als enige materiaal, lijkt nogal saai na een tijdje...
- Variatie in soorten activiteiten: niet alleen knutselen, maar ook eens sporten, of ravotten, een constructie maken met houten balken, of een hele namiddag cowboy en indiaan spelen.
- Variatie in locatie: al een stuk moeilijker... Maar het lijkt uiterst jammer om altijd binnen te spelen in de grote zaal, als er buiten een groot speeltoestel staat, niet?! En zelfs binnen zijn er misschien wel verschillende kleine hoekjes, of andere plekjes waar leuke dingen te ontdekken zijn.

Een ander belangrijk aspect binnen het aanbod is de voorbereiding. Wie zich goed voorbereid op een examen, heeft al een pak minder kans op 2^e zittijd. Hetzelfde geldt voor activiteiten. Een goed voorbereide activiteit, heeft een stuk meer kans om plezierig te zijn voor kinderen en jongeren. Wil dit zeggen dat elke activiteit die goed voorbereid is, daarom per definitie geslaagd is? Neen! Rekening houden met de leefwereld van kinderen is hierbij een essentiële nuance. Een uiterst sterk voorbereide activiteit rond de beurkoersen zal nooit zo succesvol zijn als een half voorbereide activiteit rond K3. Stel je de activiteit daarenboven nog eens voor verkleed als K3, dan kan dit helemaal niet meer stuk! ⁷

Opgelet!

Je zou uit het bovenstaande wel eens verkeerdelijk kunnen opmaken dat je een speelhoek of speelimpuls niet hoeft voor te bereiden... Niks is minder waar! Goed nadenken over een speelhoek heeft heel wat voordelen: waar kan je best een hoek inrichten, welk speelgoed of materiaal bied je aan in de hoek, staan er grenzen op het spelen in de hoek, ...

Een speelimpuls voorbereiden lijkt al iets minder voor de hand liggend, maar hoeft dat niet te zijn. Neem bijvoorbeeld een weinig gebruikt stuk speelgoed uit het materiaal lokaal en ga er zelf mee spelen... Al snel zullen de kinderen volgen. Kortom: eigenlijk kan iedereen vlot een speelimpuls voorbereiden én geven, al zal dit sterk verschillen naargelang de begeleider.

⁷ Waarmee we eigenlijk verwijzen naar het luik 'inkleding' van het aanbod. Werken binnen een bepaald thema, of vanuit herkenbare figuren, speelt veel meer in op de fantasie of leefwereld van kinderen.

STAP 4: even op de rem!

Is alles waar we hierboven van uitgaan, of wat we verwachten dan zonder meer mogelijk? Zijn er dan geen beperkende randvoorwaarden, of beperkende factoren die ons remmen in ons nobel streven naar meer en betere speelkansen binnen de werking? Uiteraard!

Doorheen het traject dat deze tekst gevoed heeft deden we een oefening rond 'speelkansontnemers' die bij velen is bijgebleven en daarom ook onmisbaar is binnen deze tekst.

Hieronder een kort overzicht:

Speelkansontnemer	Reactie	Actie
<i>We halen niet veel materiaal uit de kast, anders moeten we teveel opruimen</i>	Geen sterk argument, maar wel realiteit.	Samen opruimen, ook de kinderen kunnen hierbij helpen!
<i>We halen niet veel materiaal uit de kast, anders gaat het kapot</i>	Dit is een teken dat er heel intensief meegespeeld wordt! Je koopt ook geen eten om het nadien niet op te eten...?!	Afspraken maken rond het gebruik van materiaal. Materiaal gebruiken voor iets waar het eigenlijk niet voor dient kan, maar met respect.
<i>Veiligheid über alles?</i>	Gebruik je gezond verstand.	Grenzen stellen en afspraken maken met de kinderen.
<i>Er is een activiteit voorbereid, dus die moet gespeeld worden.</i>	Neen... Niet verplichten. Je kan de activiteit 'parkeren' voor een andere keer. Geen kinderen die willen spelen = geen activiteit.	Reflectie: waarom willen de kinderen niet spelen? Zorgen voor een vangnet, of alternatieven. Belang van de houding: hoe 'verkoop' je een activiteit?
<i>Nog niet alle kinderen zijn klaar met eten/knutselen...</i>	Is dit een probleem? Het is tenslotte vakantie, en geen school. Het mag al eens wat lossen.	Zorg voor alternatieven! Niets is vervelender voor kinderen dan nodeloos wachten. Laat kinderen die klaar zijn vrij spelen. Maak van het eetmoment ook een leuk moment.
<i>Er is geen begeleider vrij voor toezicht op de locatie.</i>	Er zijn vaak mogelijkheden, zelfs al moet je even zoeken...	Is het terrein goed afgesloten? Dit zorgt al voor meer veiligheid. Hangt af van de leeftijd: geef oudere kinderen verantwoordelijkheid, maak afspraken.
<i>Het is altijd zo geweest, dus waarom zou ik iets aanpassen?</i>	Sleutelwoord: variatie!	Neem soms eens zaken weg waarmee veel of weinig wordt gespeeld om nieuwsgierigheid te wekken. Materiaal of ruimtes voldoende variëren, maar bij grote vraag toelaten (= keuze kinderen), of een gulden middenweg zoeken.

<i>Nieuwe begeleiders durven zich nog niet volledig 'smijten'.</i>	Probeer ze los te maken.	Is deels een natuurlijk proces, of een karaktereigenschap. Andere begeleiders als voorbeeld nemen kan inspirerend zijn.
<i>Ik kan niet spelen, ik heb andere taken.</i>	Speeltijd = speeltijd.	Taak- of rolverdeling is belangrijk! Één persoon kuist op, terwijl de andere twee spelen met de kinderen. Niet omgekeerd. We zijn er in eerste instantie nog altijd voor de kinderen, niet voor het onderhoud van het gebouw of het materiaal.

Belangrijkste conclusie uit deze oefening is dat er inderdaad praktische remmen kunnen zijn op speelkansen, maar dat deze remmen met een portie gezond verstand vaak kunnen losgemaakt worden. Goede afspraken maken (een goed kader) met de kinderen en jongeren is hierbij een voorwaarde.

Stap 5: ruimte voor eigen invulling?!

Vanuit alles wat we tot nu toe gezegd en geschreven hebben rond spelen, zou het jammer zijn om deze visie als een strak keurslijf te gaan opleggen. Dit zou al onze medewerkers beperken in hun keuzemogelijkheden... Kwestie van het goede voorbeeld te geven...

Daarnaast kunnen we niet ontkennen dat de manier van werken tussen de speelpleinwerking en de buitenschoolse kinderopvang nu eenmaal sterk verschillend is. Dit niet alleen omwille van de begeleiders (personeel vs. vrijwilligers), maar evengoed op vlak van locaties (er zijn verschillende locaties voor de speelpleinwerking, en nog meer verschillende locaties waar BKO actief is), als op vlak van mensen: elk individu is namelijk uniek en dus verschillend.

Deze visietekst is dus zeker geen keurslijf, maar wel een algemeen kader waarmee we als begeleiders onze neuzen in dezelfde richting willen zetten over de essentiële zaken rond spelen binnen onze werking. We geloven in elke begeleider afzonderlijk dat hij of zij hier zelf invulling kan aan geven én willen al onze begeleiders hier de ruimte voor geven.

Dit natuurlijk mits enkele beperkingen... We proberen dit kort samen te vatten in het schema hieronder. Voor bepaalde zaken binnen de werking verwachten we namelijk dat ze dezelfde zijn, ongeacht begeleiding of locatie.

Moet gelijk zijn	Mag verschillen
Tijdsindeling	Welke activiteiten
Algemene gedragscode	Opdeling van de leeftijdscategorieën
Variatie aanbieden	Aantal activiteiten
Aanbod voor elke leeftijdscategorie	Combinatie of afwisseling van H, A, I
Organisatorische taken	Vaste hoeken
Verwachtingen tav begeleiding	“stop met spelen & luister”
Er moet een thema (speelt in op fantasie) zijn	Indeling hoeken
Hoeken/impulsen/activiteiten	Locaties waar gespeeld worden
Impulsen vanuit materiaal	Verzamel – en organisatiemoment
Kwaliteit van de activiteiten	
Feit dat er speelkansen zijn tijdens vrij spel	

STAP 6: een voorlopig besluit?

Hoera, we hebben een visietekst! Lang leve de visietekst!

Maar wat nu? Zijn we nu helemaal rond? Kunnen we hiermee voldoende kwaliteit garanderen, en vooral kunnen we hiermee spelen garanderen binnen onze werking? Helaas.

Spelen, en speelkwaliteit zijn geen zaken die we op een bepaald moment definitief ‘af’ kunnen hebben. We willen constant blijven werken aan het belang van spelen binnen onze werking en de daaraan gekoppelde speelkwaliteit. Evalueren, bijsturen en voortdurend blijven betrekken en overtuigen van zowel huidige als nieuwe begeleiders zijn essentieel als we vooruit willen gaan. Het uitwerken van een ‘speelbeleidsplan’, waarbij we voor elke werking in detail het spelen verder gaan omschrijven kan hierbij een hulpmiddel zijn.

Maar daarover meer in een volgende tekst...